

Nr. 68 Vinter 2015

K
I
N
A
B
L
A
D
E
T

KINABLADET

udgives af Dansk-Kinesisk Forening og udkommer fire gange om året (marts, juni, september og december). Foreningens medlemmer får bladet tilsendt gratis. Et årsabonnement på bladet uden medlemskab koster 250 kr.

Kinabladet er medlem af Foreningen af Danske Kulturtidsskrifter.

Dansk-Kinesisk Forening er af Københavns kommune godkendt som en folkeoplysende forening.

Redaktion:
Flemming Poulsen (ansvarshavende)
efpou@vip.cybercity.dk
Thøger Kersting Christensen, Jesper Hansen,
Christer Kold Lindholm, Pia Sindbjerg og
Henrik Strube.

DANSK-KINESISK FORENING

blev stiftet 25. januar 1999. Dens formål er at være samlingssted for alle med interesse for Kina samt at formidle oplysning om Kina.

Vedtægter, indmeldelse og abonnements-tegning ved henvendelse til sekretariatet.

Hjemmeside: www.dansk-kinesisk.dk

Formand: Pia Sindbjerg
pia.sindbjerg@gmail.com

Sekretariat:
Dansk-Kinesisk Forening
c/o Helle Willum Jensen
Voldmestergade 38, 2100 København Ø
E-mail: sekretariatet@dansk-kinesisk.dk

Merkur Bank 8401 1278623

Mødegruppen:
Kjeld A. Larsen, kjeld.a.larsen@lic-mail.dk
Helle Willum Jensen, hellewj@gmail.com

Medlemskontingent:
Enkeltmedlemmer 250 kr.
Parmedlemmer 310 kr.
Pensionister og studerende 150 kr.
Pensionistpar 210 kr.
Kollektivt medlemskab 380 kr.

ISSN 1600-1273

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri

KINABLADET NR. 68

Dansk kæreste blev „godkendt“ i Taiwan 4	Et kulturelt fænomen truet af kaffebarer 16
Dansk kinastuderende hjem med stor præmie..... 6	Taiwan får måske kvindelig præsident 18
Samtale med den kinesiske forfatter Yan Lianke 8	Maos utopiske statsbygning..... 20
Bog anmeldelse: Lenins kys..... 10	Nyt fra kinesernes hverdag 22
„Efterladte børn“ savner kontakt med forældrene... 11	Arrangementer..... Bagsiden
Kors fjernes fra kirkernes tag..... 14	

Forsiden

Korset fjernes fra toppen af Christ Church i Sanjie den 10. august 2015 efter ordre fra myndighederne. Læs artiklen Kors fjernes fra kirkernes tag. (Privatfoto via Hongkong Free Press).

Turistbys nye indtægtskilde

30 KR. I ENTRÉ FOR AT KOMME IND I DALI

Pengene går til at vedligeholde seværdighederne, som turister fra hele verden kommer for at se.

Af Flemming Poulsen

Fem millioner turister fra hele verden besøgte i 2014 den over 1200 år gamle by Dali i Yunnan provins. De kommer, ifølge byens turistmyndigheder, for at opleve den seks kilometer lange bymur, bai-folkets traditionelle huse, en sejltur på Erhai-søen, byens tre pagoder, et vidunderligt landskab og endnu flere seværdigheder.

Men fem millioner turister om året slider på den gamle by, der har 650.000 fastboende borgere. I 2015 måtte byens finansminister hive 160 mio. yuan (160 mio. kr.) op af byens pengekasse for at kunne betale for istandsættelse og vedligeholdelse af byens mange seværdigheder. Han kunne efterhånden se bunden af pengekassen.

Bystyret fandt imidlertid på råd: Fra 1. september 2015 skal hver turist, der kommer med et rejsebureau, betale 30 yuan i entré for at komme ind i byen. Entreen lægges på bureauets pris og betales af rejsebureauet samlet ved ankomsten. Turister, der rejser på egen hånd, kommer gratis ind, men så er der til gengæld nogle seværdigheder, som kun kan opleves, når der er betalt særskilt entré.

Men ikke nok med det. De handlende inden for et 2,5 kvadratkilometer stort område, der nyder godt af de mange turister, skal betale en „vedligeholdelsesskat“ på én pct. af den årlige bruttoindkomst.

Hvor meget den nye entréindtægt vil indbringe, forlyder der ikke noget om, men bystyret har budgetteret med to mio. yuan om året til vedligeholdelse og reovering af historiske bygninger samt en engangsbevilling på 30 mio. yuan til brandsikring af seværdighederne.

Hovedgaden i Dali, august 2014. Turister fra hele verden strømmer til byen, der er et af Kinas mest eftertragtede turistmål. (Foto: Lin Yiguang/Xinhua).

DANSK KÆRESTE BLEV „GODKENDT“ I TAIWAN

Sådan gik det til, da artiklens forfatter præsenterede sin danske kæreste for sin mors kinesiske familie.

Af Maria Lee Jensen

Så skete det. Min pæredanske kæreste skulle præsenteres for min store kinesiske familie i Taiwan. Tre onkler med tilhørende koner, to mostre med tilhørende mænd og i alt seks kusiner og tre fætre, hvoraf nogle nu selv er blevet forældre.

Tidligere har den tanke end ikke strejft mig, at jeg en dag skulle flyve om på den anden side af Jorden, for at min kinesiske del af familien skulle 'godkende' en kæreste. Men denne gang er det anderledes. Nu har jeg mødt manden i mit liv – og han skal møde alle i mit liv!

Det er vigtigt for mig at vise Mads, at jeg er en del af en anden kultur end den danske. For jeg vil gerne give det videre til vores børn. Grundet min opvækst med en kinesisk mor har jeg elementer i mig, som klart er præget af den kinesiske kultur. Jeg ønsker, at han forstår, hvem jeg er ved at lære min kinesiske familie at kende og se det land, som min mor er fra, og de steder, som jeg ofte taler om.

Som 19-årig havde jeg selv brug for

at forstå og udforske alt dette. For at gøre det rejste jeg, efter at være blevet student, til Taiwan uden at kunne tale kinesisk. Jeg studerede mundtlig og skriftligt kinesisk på universitetet og boede hos noget familie, som jeg først kunne kommunikere med efter tre måneder. I dag læser jeg Kinastudier, BA, på Københavns Universitet.

Min mor, som er bosat i Danmark, sagde god for Mads, før hun mødte ham. Jeg må have talt godt for ham. Da hun blev præsenteret for Mads, blev hun endnu mere overbevidst om, at Mads skulle blive hendes svigersøn. Hun har ad flere omgange indskærpet over for mig, at jeg skal være sød ved ham, holde godt fast i ham. Jeg vil så gøre mit bedste for at gøre, hvad hun har pålagt mig.

Vores 16 dage lange tur til Taiwan glædede vi os meget til. Endnu bedre var det, at min mor på det tidspunkt også befandt sig hos noget af familien i Taiwan, og at ferien blev holdt samtidig med kinesisk nytår i februar. Fordi min mor var der, var der en i den kinesiske familie, som Mads kendte i forvejen, en mere at tale dansk med og en ekstra tolk. Vi for-

beredte os hjemmefra ved at øve lidt kinesiske gløser, så han rigtig kunne imponere dem alle.

Glæde og lettelse

I flyet derhen var vi spændte, og jeg glædede mig til at opleve det første møde i lufthavnen mellem min onkel, tante og Mads. Jeg blev ikke skuffet. Vi blev mødt af min mor og en glad tante, der med det samme charmerede med det bedste engelske, hun kunne. Det var ellers vores trick! Men det virkede jo.

Det var skønt at grine som noget af det første. Af min onkel, som kørte bilen, blev vi allerede i køreturen hjem udsat for en masse spas, løjer og drillerier. Mads gav igen, mens jeg oversatte på livet løs, og så var stilen ligesom lagt. Det var en dejlig følelse af glæde og lettelse.

Et år forinden havde jeg i en uge været på besøg i Taiwan efter et endt semester på Peking University. Her boede jeg blandt andet hos denne onkel og tante, så Mads havde set billeder af deres hus og hørt meget om dem. Hvor var det dejligt at vise Mads steder, jeg kender så godt og føler mig hjemme ved. I den landsby lidt uden for Taipei, hvor de bor, er jeg kommet på ferie, siden jeg var ni måneder, så for mig er det mit andet hjem.

En sjov lille episode og et eksempel på kulturforskellen blev vores sovearrangement. Det blev ændret i forhold til den oprindelige plan. Før afrejse blev det aftalt, at vi skulle låne min kusines værelse og seng, men det blev ændret af hendes mor, den sjove engelsktalende tante. Hun syntes alligevel, at det var en dårlig idé, at vi skulle sove i min kusines seng, da Mads og jeg ikke er gift.

Min kusine er endnu ikke gift som 28-årig – og så er man gammel i Taiwan. Det ville bringe hende uheld, at vi lå der. Vi fik derfor det obligatoriske japanske gæsteværelse, som findes i mange kinesiske hjem.

Maria Lee Jensens onkel skåler med Mads Gottorp i kinesisk brændevin. (Privat foto)

Den første aften kørte vi ud og spiste. Det var ikke en hul-i-væggen restaurant, men heller ikke helt dansk standard. Til gengæld var maden noget af det bedste i ferien. Oksekødsnudelsuppe og med en stor delectalerken med valgfrit tilbehør. Mads smagte det hele. Komave, sener og grisearme for at nævne nogle af de mindre traditionelle danske retter. Senere på ferien spiste han blandt andet hønsefødder, små tørrede fisk med hoved og hale, fiskeøjne og kinesisk blodpølse på pind. Imponerende, syntes vi alle! Det gav da helt sikkert nogle ekstra stjerner i bogen.

Den lyse hud

Familien og venner til familien blev hurtigt glade for ham, og når han så pludseligt svarede med en kinesisk gløse, var alle jo solgt. Han blev endda også inviteret ud i byen – uden påhæng! Hvad de dog ikke gjorde for os begge! Når han havde nævnt noget, som han syntes var interessant og gerne ville opleve, fik han sit ønske opfyldt. Blandt andet en traditionel kinesisk teceremoni. Han kvitterede med en mindre opvisning i Kung Fu, som han har gået til i ti år, og der blev klappet meget af hans

præstation.

Før vi rejste, havde jeg tænkt på, om der mon ville komme nogle kommentarer på, at han er en mand fra Vesten og derfor er lys i huden, har rødblondt hår og en flot høj næse. Min mor har op til flere gange glad kommenteret, hvor lys Mads er. Hun siger faktisk, at „Mads, han er bare så hvid“. Nu er han faktisk også lidt lysere i huden, end de fleste danskere, så det er rigtigt nok.

Men hvad familien i Taiwan sagde, havde jeg måske ikke regnet med. Jeg måtte grine, da jeg hørte det. Min tante, som vi boede hos, sagde, at hun bare var så misundelig på hans teint! Han var bare så hvid, det var så flot. Hun ønskede sådan, at hun også havde en sådan teint. Hun er fra den taiwanske stamme Ami og har derfor en mørk glød. Når solen skinner i Taiwan, er hun den første til at finde paraplyen frem for at gemme sig under den. Min kusine sagde som noget af det første om Mads, at han lignede den britiske skuespiller Ralph Fiennes. Det kunne der godt være noget om. Aldrig i Danmark er der blevet kommenteret så meget på hans udseende, så det var sjovt, at høre.

Min onkel blev ret glad for Mads, og derfor skulle han da smage en rigtig god risbrændevin. Så sad de to og skar ansigter og skålede, mens vi andre sad og grinte.

Godkendt!

Hele oplevelsen i de 16 dage, hvor vi blandt andet besøgte flere familiedlemmer, kom på besøg i flere private hjem, oplevede landet, byen og naturen i bjergene og fik den store gæstfrihed at mærke af alle vi kendte og ikke kendte, har været guld værd for mig og ham. Nu føler jeg, at der ikke er mere, der mangler at blive gjort i forholdet, før vi tager det næste skridt. Jeg har introduceret ham for alle de vigtige mennesker og steder i mit liv, og han har vist stor interesse for det. Han har fået stjerner i bogen af min familie og er godkendt af alle. Jeg har luftet for Mads og min mor, at jeg endda går og leger med tanken om, at vi i fremtiden kan holde bryllup både i Danmark og i Taiwan. Hvorfor ikke!?

Alt i alt gik familien og Mads rigtig godt i spænd, min søde mor var stolt af at vise ham frem, og det var jeg også.

'Godkendelsen' er hjemme!

Maria Lee Jensen og hendes kæreste Mads Gottorp sammen med Marias moster, mor og tante, da Mads blev præsenteret for sin nye kinesiske familie. Han blev „godkendt“, kunne Maria konstatere. (Privatfoto).

Dansk kinastuderende hjem med stor præmie

FEMTEN MINUTTERS BERØMMELSE PÅ KINESISK TV

133 kinesiskstuderende fra 98 lande konkurrerede om at tale bedst kinesisk.

Af Erik Wernberg-Tougaard

Det var snart mig, der skulle på, og jeg kunne mærke mit hjerte begyndte at pumpe lidt hurtigere! Jeg har optrådt en del med rap i Danmark og tit stået foran 150-200 publikummer, men når du står med noget spritnyt materiale på et fremmedsprog foran 500 kinesere og med 7-8 tv-kameraer, der sørger for at op mod 300 millioner kinesere ser med, er det noget, man tænker over. Jeg havde 30 sekunder til at overbevise publikum om, at jeg skulle videre. Jeg gav alt, hvad jeg havde i mig under min rap, og det var publikum med på. Det lykkedes sgu!

I sommeren 2015 deltog jeg som repræsentant for Danmark i den kinesiske talentkonkurrence Chinese Bridge, som arrangeres af Confucius Institutterne. Som en ud af seks danske lykkeriddere havde jeg deltaget i den danske audition afholdt på Copenhagen Business School (CBS) den 19. april 2015. Jeg var så heldig at kvalificere mig til finalen i Kina. Belønningen var en 2-4 ugers rejse til Kina med alt betalt. YES!

Den hektiske planlægning indebar besøg på den kinesiske ambassade ad flere omgange, ture til Strøget for at skaffe gaver, smut forbi venner og låne udklædning, forberedelse af in-

trovideoer, taleskrivning, mailkorrespondancer med arrangørerne i Kina og meget andet. Den 30. juni 2015 stod jeg så endelig i Kastrup lufthavn og kyssede min kæreste farvel, klar til hvad der skulle blive min hidtil største oplevelse i Kina!

Tre dage i Beijing

Da jeg landede i Beijing Lufthavn, meget træt efter den 17 timer lange rejse, blev jeg modtaget af 3 Chinese Bridge medarbejdere. Sammen med to andre deltagere, der også lige var landet, blev jeg guidet udenfor og hentet af en lækker Mercedes, der skulle køre os til hotellet.

Jeg glædede mig godt nok til at komme hen til hotellet og slappe af, mens vi ventede på, at de resterende deltagere blev indkvarteret. Troede jeg. Da vi ankom til hotellet, stod der nemlig et kamerahold på ca. 20 mand klar, og de næste to timer stod den på interviews, photoshoot, lydoptagelser og alt, hvad de ellers kunne udsætte os for. Blandt andet skulle vi skrive en side (ca. 400 tegn) om vores forventninger til det hele.

Så kunne vi endelig slappe af – i en halv time, før vi var på farten igen. Jeg var i Beijing forrige semester, så jeg havde været rundt til alle de forskellige seværdigheder, der er et *must-see*, når man er i Beijing for første gang: Den Forbudte By, den Kinesiske Mur, Sommerpaladset osv. Den-

ne gang var rundvisningen dog med en kinesisk guide, så der var stadig meget at lære. Efter at have tilbragt tre dage i Beijing med sightseeing og masser af praktisk information, blev vi fløjet til Changsha, provinshovedstaden i Hunan, hvor den „rigtige“ konkurrence skulle finde sted.

Mødet med medieindustrien

De næste dage gik med, at der blev taget et hav af billeder, hver gang med mellem 13 og 19 kameraer rettet mod en, så man aldrig havde en chance for at kigge det rigtige sted hen. Til sidst skulle vi ud til den kæmpe medieby, hvor de endelige optagelser skulle finde sted.

Man plejer at sige, at alt er større i USA, men med den økonomiske udvikling og udvidelse af infrastruktur, der p.t. finder sted i Kina, støder man virkelig på nogle ekstreme bygningsværker dernede. Det var simpelthen så imponerende stort det sted, vi var! Ikke blot størrelsesmæssigt, men også arkitektonisk var det virkelig flot indeni.

Så var der generalprøve! Og generalprøve! Og generalprøve! Sådan er medieindustrien vel nok bare, uanset om det er i Danmark eller Kina, og det var egentlig meget sjovt, og vi hyggede os, mens vi gik ind på scenen for femte og sjette gang.

Vi var i alt 133 deltagere fra 98 lande, og vi gik ind i grupper af fire, inddelt efter vores respektive kontinenter. Folk gik rundt og øvede deres taler, og jeg lagde hurtigt mærke til, at der var stor forskel på, hvor gode folk var til kinesisk. Nogle havde boet i Kina i mere end seks år, havde kinesiske kærestes og snakkede fuldstændig flydende. Andre havde kun studeret i lidt over et år, og det var deres første gang i Kina.

Det var nu også meget andet end ens kinesiske niveau, der gjaldt, når man var på scenen. Udstråling, artikulation, og hvor god man var til at „komme ud over scenen“, var alle af-

Kinesisk talentkonkurrence

Hvert år i april afholder de tre Confucius Institutter i Danmark den indledende audition til den kinesiske talentkonkurrence Chinese Bridge (汉语桥). De to dygtigste universitets elever og de fire dygtigste gymnasieelever vinder en tur til Kina med alt betalt. I konkurrencen indgår en sprogdelt, quiz spørgsmål om kinesisk kultur samt en kinesisk performance. Løbende information kan fås på www.facebook.com/cbcidk

gørende faktorer, som dommerne virkede til at være meget obs på. Specielt en deltager fra Cameroun snakkede ikke særlig godt kinesisk, men holdt stadig en af de mest inspirerende taler. Den omhandlede vigtigheden af rent drikkevand.

Den ultimative præmie

Det lykkedes sgu! Jeg kunne huske min tale og rap og kom videre blandt de 30 bedste. Jeg vidste godt, at der fra nu af ville være kamp til stregen, og selvom jeg kæmpede meget for det de næste fire dage, med improviserede taler over ukendte emner samt et utal af quizspørgsmål, måtte jeg blankt erkende, at løbet nok var kørt. Jeg var nået meget længere, end jeg havde regnet med, da jeg tog afsted, og tilmed fik jeg nu den ultimative præmie som kinastuderende: studielegat til et seks måneders ophold i Kina i 2016 på et næsten valgfrit universitet. Flybilletter, bolig, forsikring, månedlig leveomkostning og tuition fee alt inklusive!

At være med i konkurrencen har været en helt fantastisk oplevelse og jeg har udvidet mit netværk og mødt nogle af de mest engagerede kine-

siskstuderende fra hele verden. Sammen oplevede vi, hvordan den kinesiske mediebranche fungerer indefra, og vi er kommet et skridt nærmere forståelsen af den kinesiske kultur.

For at fejre, at alt konkurrenceræsset var overstået, tog vi i samlet flok i byen på en af Changshas fancy klubber. Nattelivet i Kina er noget for sig, men det er en helt anden historie.

Erik Wernberg-Tougaard er studerende ved Kinastudier, 5. semester, Københavns Universitet.

Erik Wernberg-Tougaard med et dannebrog ved indgangen til Confucius Institutets hovedkvarter i Beijing. (Privat foto).

Dommernes vurdering af deltagerens taler og præsentationer. Erik Wernberg-Tougaard (i landskamptrøje) nr. 3 fra venstre sammen med syv andre deltagere fra Europa. De fik hver en gave, som var emnet for deres tale. Erik Wernberg-Tougaards gave var en Lego-pakke. (Foto: Confucius Institute).

„LITTERATUR SKAL SPRÆNGE ALLE RAMMER“

Den kinesiske forfatter Yan Lianke (YL) besøgte Humlebæk i Nordsjælland i august 2015 for at deltage i kunstmuseet Louisianas internationale litteraturfestival. Her havde professor Anne Wedell-Wedellsborg (AW) en samtale med ham på Kinabladets vegne.

AW: Jeg ved, der er et emne, som ligger dig meget på sinde, nemlig erindringen og dens vilkår. Kan du forklare, hvilke problemer der optager dig?

YL: Erindring er vigtig for alle, og det gælder ikke mindst i Kina. Det, der sker, er, at den store erindring, nationens hukommelse, eller rettere historien, bliver fordrejet eller fortiet. Se bare, for ganske nyligt, da man fejrede 70 års jubilæet for afslutningen af krigen mod japanerne. Her fremgik det naturligvis klart, at det var kommunistpartiets krig og sejr. At der var massevis af Guomindang soldater, som døde, at de vigtigste slag blev udkæmpet af Guomindang, det ved kineserne ikke.

Tænk også på alle de ulykker, som er sket i den nyere historie siden 1949: kampagnerne i 1950'erne, det store spring, anti-højre og hungersnøden – de har kostet måske 30 millioner menneskers liv, altså svarende til seks gange den danske befolkning. Mange midaldrende og især unge aner næsten intet om det, og de gamle ved ikke hvorfor. For slet ikke

at tale om Koreakrigen, kulturrevolutionen, krigen mod Vietnam i 1979 og 4. juni 1989.

AW: Din forfatterkollega Yu Hua fortalte mig engang, at mange forældre, der selv var med på Tiananmen i 1989, ikke vil fortælle deres børn om, hvad der skete, fordi de mener, børnene vil få et bedre liv, hvis de ikke ved det.

YL: Vi talte om den store kollektive erindring, her er vi ved den lille, den individuelle. Her har vi i Kina en national svaghed, en kulturel tradition, som Lu Xun ofte kritiserede. Nemlig at vi altid ønsker at glemme det onde, det ubehagelige, og fokusere på det gode og smukke. Det er utroligt vigtigt at forstå. Så jeg er ikke enig med Yu Hua. Når forældrene ikke fortæller om juni 89, er det ikke, fordi de er bange for at skade deres børn, men fordi de selv ønsker at glemme. „Når blot såret er lægt, glemmer man smerten“, siger et kinesisk ordsprog. Derfor er erindring så nødvendigt et emne for kinesiske forfattere.

AW: Du har skrevet bogen *Wo yu fubei* (Jeg og min fars generation), som er et personligt erindringsessay om og med dine forældre. Hvordan kan en sådan individuel fortælling indgå i en kollektiv erindring, der er anderledes end den officielle?

YL: Det er den af mine bøger, som har haft flest læsere. Og det er netop den slags lille erindring, eller familiehistorie, som kan fungere som modspil til den store. Vores børn født i 1980'erne eller 90'erne kender næsten intet til deres bedsteforældres eller oldeforældres tid og baggrund. De ved ikke, hvordan det så ud under kulturrevolutionen, eller hvorfor. Lærere på universiteter og gymnasier i Beijing, Shanghai og Guangzhou fik deres studerende til at læse denne bog, og bagefter gå hjem og udspørge deres egne forældre og bedstefor-

ældre.

AW: Hvordan ser du skønlitteraturens rolle i det kinesiske samfund i dag?

YL: Sammenlignet med 1980'erne, hvor litteraturen stod centralt – socialt, politisk og æstetisk – har den mistet meget af sin status i dag. Der er dog masser af kvalitet, variation og talent. Ikke mindst på nettet. Forfattere til historiske romaner kan tjene styrkende med penge, især når deres bøger bliver lavet til tv-serier og film. Men pointen med det meste af det, der skrives, er, at det skal gøre os lykkelige. Kriteriet er, at det skal være harmløst. Hele den kinesiske samtidskultur higer efter lykke og glæde og afviser det reflekterende og eftertænksomme. Allermest i tv, hvor den evige morskab dominerer.

Kina har rigtig mange talentfulde forfattere, men på grund af systemet, regeringens opfordringer og censuren skriver de en sikker, uskadelig litteratur. Man kan nå et meget højt kunstnerisk niveau uden at bryde nogen som helst grænser. En forfatter som Lu Xun ville have haft store problemer, hvis han havde levet i dag, hvorimod fx Shen Congwen ville have haft det fint. Den sikre litteratur kan have høj æstetisk kvalitet uden at være dyb. Ingen når i dag Lu Xuns niveau.

AW: Det får mig til at tænke på to af Lu Xuns fabler: om klovnens, der fortæller publikum, at teatret brænder, og alle omkommer, fordi de tror, det er for sjov (egentlig taget fra Kirkegaard) og om de sovende, der kvæles i jernhuset – skal de vækkes og indse deres skæbne, eller er det mere nådigt at lade dem sove ind i døden.

YL: Selvfølgelig skal de vækkes. Kinas situation i dag er, at folk er ved at kvæles og ikke vil vækkes. Mange bryder sig ikke om Lu Xun, de foretrækker Zhang Ailing, en næsten

Yan Lianke, her sammen med Anne Wedell-Wedellsborg, har skrevet 14 romaner og mange novelle- og essaysamlinger. Flere af hans bøger er forbudt i Kina. (Privatfoto).

samtidig fremragende, men ganske harmløs forfatter. Lu Xun er gradvist ved at forsvinde fra skolernes undervisningspensum.

Mange af vore dages gode kinesiske forfattere undviger samfundets problemer under dække af æstetik, i kunstens navn flygter de fra lidelsen. Der er meget få, som direkte konfronter problemer. Mange forfattere er elsket af regeringen, hvorfor? Fordi de er gode til at gøre, som dengang Kina var en førende bordtennis nation: Dengang kunne spillerne tricket med kun lige akkurat at lade bolden skimme bordkanten. På den måde vandt de, og alle var tilfredse. Sådan er det med forfatterne nu, de rører lige akkurat kanten, fx kulturrevolutionen, hvor mange skriver om de frygtelige ting, der skete, og har kulturrevolutionen som baggrund. Men de undviger at gå dybere, reflekterer ikke over, hvorfor disse ting kunne ske, spørger ikke, hvordan den menneskelige karakter kunne synke så dybt. Hvis de prøvede, ville deres bøger nok ikke udkomme.

Jeg skrev for fire år siden romanen *Si shu* (Fire bøger), hvor jeg forsøger at stille spørgsmålet, hvad der drev intellektuelle så langt ud. Den kunne selvfølgelig ikke accepteres af myndighederne, og kinesiske læsere bryder sig nok heller ikke om den. Det meste af det, der skrives i Kina i dag, kan regeringen godt rumme. Jeg sammenligner tit litteratur med sport. Styret vil gerne have fremragende idrætsfolk, de skal kunne løbe hurtigt og springe højt, jo højere jo bedre. Men det skal ske indenfor sportspladens rammer og regler.

Sådan er det også med litteraturen, den skal skrives indenfor regeringens rammer og regler. Men for mig at se skal litteratur netop sprænge alle rammer, ja den bedste skal sprænge selve kunstens rammer. Jeg tror, vores gode forfattere er som verdens bedste sportsfolk. Men tænk på Kafka, Marquez, Tolstoy, de sprængte litteraturens rammer. For et par dage siden uddeltes Mao Dun og Lu Xun priserne af Forfatterforeningen, de gik alle til gode, harmløse forfattere, der respekterer rammerne. Det er jo ikke,

fordi man behøver lovsynge partiet eller Xi Jinping, bare vi ser det lyse. Men vi ved jo, at eftersom der er sol, er der også steder, hvor den ikke skinner, og når der er lys dag, er der også mørk nat. Vi skal turde se det mørke og forstå det, netop for at vores børn og børnebørn ikke kommer til at opleve det samme som os.

AW: Litteraturen og magten – i klassisk tid var forfatterne som regel embedsmænd – hvordan er sammenhængen i dag?

YL: Se bare på de nyligt uddelte Mao Dun priser. Ud af de over fyrre forfattere, som blev prisbelønnet, var der kun to, som ikke var embedsmænd/kadrer samtidig. Noget andet er, at mange almindelige mennesker tror, at alene det at være forfatter betyder, at man har politisk indflydelse. I min egen hjemlandsby er der stort set ingen, som har læst mine romaner, alligevel bliver jeg der stedse opsøgt af folk, som vil have hjælp til alt muligt, finde arbejde, komme i hæren, rette uretfærdigheder osv. Jeg har jo absolut ingen mulighed for at hjælpe dem, men selv min mor siger, hver gang jeg kommer på besøg, at nu må jeg hellere gå hen og hilse på landsbylederen.

AW: Du har talt om værditab, om at kineserne har tabt det moralske kompas. Hvad tror du, det skyldes – er det materialismen, eller er det et efterslæb fra Mao-tidens tendens til at se sort-hvidt på tingene?

YL: Der er to hovedårsager: Den ene er, at ingen længere tror på Mao eller på socialismen og kommunismen, som i gamle dage kunne fremstå som utopier. At Mao så fik folk til at afskære forbindelsen til deres familie, til forældre, ægtefæller var en fundamental ødelæggelse af kinesisk kulturtradition, hvis efterdønninger vi stadig ser i dag.

En anden grund er, at også religionen blev smadret dengang. Tidligere var der overtro, der var buddhismen, der var forskellige blandinger af overtro og religion, men det grundlæggende var, at ifølge dem skulle mennesket gøre det gode, så man kunne blive belønnet i det næste liv. Du skulle være god mod dine forældre,

mod dine medmennesker, ellers blev du straffet i det næste liv. Nu har vi kun tilbedelsen af penge, og det er lige meget, hvordan man har skaffet dem. Se bare på korruptionen blandt embedsmænd.

AW: Prøver regeringen ikke at promovere konfucianske værdier?

YL: Nej, det kan man ikke sige. Hver gang regeringen skifter, er der noget nyt. Jiang Zemin sagde det ene, Hu Jintao noget andet, og nu er det noget tredje. Man skal ikke lægge for meget i det. Den største krise, regeringen står overfor, er, at folk har mistet tilliden til, hvad de siger. Det er en alvorlig fare for Kina. Hvis folk ikke tror på myndighederne, begynder de at tro på rygter. Det, som er falsk, tror de er sandt. Og når regeringen siger noget rigtigt, er der mange, som betvivler det. Nu den store eksplosionskatastrofe i Tianjin, der opstod massevis af rygter. Her har premierminister Li Keqiang offentligt erkendt, at årsagen til de falske rygter var, at regeringen ikke i tide kom med fyldestgørende oplysninger. Det er meget bekymrende, når en befolkning ikke tror på, hvad ledelsen siger, for det er bestemt ikke alt, hvad den siger, der er forkert. Og det betyder, at den kan få svært ved at få folk til at føre de rigtige beslutninger ud i livet.

AW: Er der håb for fremtiden?

YL: Alle håber, økonomien vil blive ved med at udvikle sig. Men hvis der opstår store problemer, vil det få politiske og lovmæssige konsekvenser. For i dag er ikke som fx under hungersnøden, hvor vi intet vidste. En lille ting kan spredes til hele Kina i løbet af en time. Tidligere troede jeg på selve teorierne, marxisme, kapitalisme, menneskerettigheder, frihed, demokrati. Nu tror jeg på den videnskabelige teknologi, på nettet og mobiltelefonerne. Det er dem, som ganske, ganske langsomt vil føre os i den rigtige retning.

Yan Liankes tredje roman på dansk, „Lenins Kys“, anmeldes side 10 i dette nummer af Kinabladet. Oversat til dansk er yderligere „Landsbyens Blod“ og „Folkets Tjener“.

LENINS LIG SOM TURISTATTRAKTION I KINA

Absurd og mesterlig fabel om reformperiodens pengefeber.

Af Nikolaj Blichfeldt

I en glemt dal i provinsen Henans bjerge ligger landsbyen Lykken, hvor de fleste af indbyggerne har forskellige fysiske handikap. Sammen med landsbyens afsondrede geografiske placering giver det dem en fælles identitet i forhold til det omgivende samfund og dets „helmennesker“, landbyboernes betegnelse for mennesker uden handikap, en af romanens mange specielle termer, som forklares i sidebemærkninger af varierende længde.

Handlingen tager sin begyndelse, da en lokal embedsmand, amtsdirektør Liu, fremlægger en dristig plan om at tage til Rusland og købe Lenins balsamerede lig, udstille det i et mausoleum på egnens naturskønne Sjølebjerg og dermed gøre det til en turistattraktion, der vil bringe strømme af besøgende og dermed hidtil uset velstand til området. For at skaffe penge til at erhverve Lenins lig arrangerer den driftige Liu, at en trup af landbyboere med forskellige handikap tager på turné rundt i landet med en grotesk varietéforestilling.

Denne handlingstråd væves forment sammen med fortællingen om den uformelle landsbyleder Mao Zhi, hvis mål i livet er, at landsbyen Lykken får lov til at træde ud af samfundet, så den kan undgå endnu en gang at blive ramt af den tilsyneladende endeløse række af katastrofer, der hjem søger det moderne Kinas historie. Som stædig lederskikkelse, veteran fra Den Lange March og samvittighedsfuld syndebuk for alle de katastrofer, der rammer landsbyen, udgør hun en effektiv kontrast til romanens pengegriske og selviske embedsfolk.

Romanens forfatter, Yan Lianke, hører til blandt Kinas bedste nulevende skønlitterære forfattere. Hans værker støder sommetider imod censurens grænser. Romanerne „Folkets Tjener“ og „Landsbyens Blod“, der begge er udgivet på dansk, er forbudt i Kina.

Yan Liankes fortællinger hælder ofte imod det absurde eller groteske uden at tabe forbindelsen med det realistiske, et træk, han i øvrigt har tilfælles med populære kolleger som Mo Yan og Yu Hua.

Et frydefuldt absurd, men også isende realistisk, ledemotiv i romanen er de vilde beregninger af potentialet for svimlende rigdom, der hele tiden bliver foretaget af især embedsfolkene med amtsdirektør Liu i spidsen, når de øjner profit, der på en eller anden måde kan multipliceres. Det kan fx være prisen på entrébilletter ganget med et anslået antal besøgende til Lenins nye mausoleum på Sjølebjerg. Yan Liankes fortælling fremstår som skarp satire over kapitalismens triumftog i reformperiodens Kina. Konen med Æggene er en nær slægtning til romanens profitmaksimerende embedsfolk, men de er så hårdt ramt af den nye tids pengefeber, at hun kommer til at fremstå som overforsigtig og pessimistisk i sammenligning med dem.

Romanen er udstyret med et fint system af sidebemærkninger. Det skal på overfladen blot forklare dialektudtryk, men viser sig undervejs i fortællingen som et effektivt fortællegreb, der lader Yan Lianke udfolde både de enkelte personers baggrund og historien om, hvordan forskellige variationer over de velkendte grusomheder i Kinas moderne historie har udspillet sig i landsbyen Lykken.

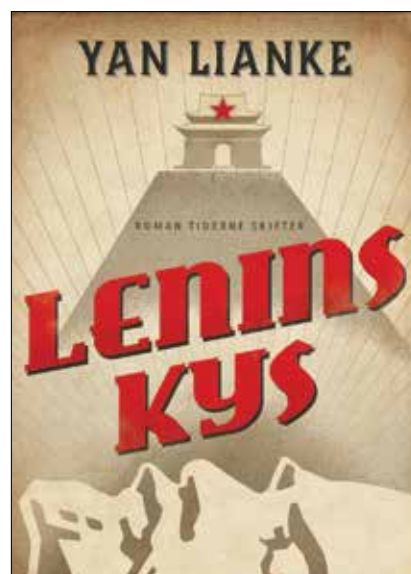
Den kapitalistiske æra bliver i Yan Liankes roman skildret lige så absurd, som kommunismens mest ekstreme perioder er blevet det i en lang række af de romaner fra Kina, der er oversat til vestlige sprog. Særlig én episode står stærkt tilbage i hukommelsen. Den er et eksempel på, hvordan Yan Lianke formår at skildre det moralske kollaps, affødt af begæret efter let-tjente penge, så det fremstår nøjagtigt lige så absurdt som kinesiske eksilforfatteres ikoniske skildringer af meningsløse og himmelråbende arbitræ-

re forfølgelser under kulturrevolutionen. I episoden, som finder sted sent i romanen, tvinger en gruppe „helmennesker“ den temmelig gode indtjening fra de handikappedes varietéturné ud af en gruppe af folkene fra Lykken ved simpelthen at spærre dem inde og sætte prisen for at give dem vand og mad skyhøjt. Det er Yan Lianke, når han er bedst: bidende absurdistisk satire serveret med en perfekt balance mellem kraftfuld fantasi og smertelig realisme.

Lenins Kys er meget mere end blot et fængende og ekstremt velskrevet stykke absurdistisk satire over pengegriskhed og viljen til at påføre sig selv og andre umådelig smerte og skade. Den er først og fremmest et stort litterært værk, der forener et detaljerigt og knivskarpt blik på verdens dårskeer med en kriblende fantasi, hvilket hæver fortællingen langt over flertallet af beretninger om livet i Kina. Lenins Kys er oversat til lydefrit dansk af Susanne Posborg.

Nikolaj Blichfeldt er ekstern lektor på Kinastudier, Københavns Universitet.

Yan Lianke: Lenins Kys. 440 sider. Tiderne Skifter, 2015.

DE SAVNER KONTAKT MED FORÆLDRENE

60 mio. børn må blive hjemme i landsbyerne, når forældrene tager ind til en by for at tjene penge.

Af Flemming Poulsen

To drenge på 13 og 10 år forlod deres hjem i landsbyen Pangzhai i provinsen Henan den 7. juli 2015. Det var første sommerferiedag, og de gik ned til floden uden for landsbyen for at bade. Da de ikke var kommet hjem til tiden, blev der foretaget en eftersøgning. Drengene blev fundet druknede, og de holdt hinanden i hånden. Et tegn på, at de havde besluttet at gå i døden sammen.

De to drenge, Lingxiao og Chunbao, var „efterladte børn“, dvs. børn, der er blevet tilbage i landsbyen, når en af forældrene eller dem begge er rejst ind til en storby for at arbejde som migrantarbejdere i håb om at tjene tilstrækkeligt til, at familien kan leve af det. Det er ikke muligt i landbruget, hvor der er overflod af arbejdskraft, og fortjenesten ikke er fulgt med prisstigningerne på varer, som landmændene er afhængige af.

Afskedsbrevet

Kinesiske psykologer og andre fagfolk er ikke i tvivl om, at manglende kontakt med forældrene ofte giver de efterladte børn psykiske problemer og får mange af dem til at overveje selvmord.

Fire søskende, en dreng på 13 år og tre yngre søstre, blev fundet livløse i et gammelt hus i en landsby i Bijie kommune i Guizhou, en af de fattigste provinser i Kina. De boede alene, var uden voksnes tilsyn. Moderen havde forladt familien efter et heftigt skænderi med faderen. Han var taget til en anden provins for at søge arbejde. Han havde jævnligt sendt penge, som den 13-årige havde fuldmagt til at hæve i banken. Der var penge på bankbogen og mad i huset, da de fire søskende blev fundet.

Den 13-årige havde efterladt et brev, åbenbart til forældrene. I brevet skrev han: „Tak for jeres gode vilje. Jeg ved, I har været gode mod mig, men tiden er inde til, at jeg ta-

ger afsted. Jeg har lovet mig selv, at jeg ikke vil leve, efter at jeg er fyldt 15 år. Det har i mange år været min drøm at dø“.

Efterladte børn uden opsyn er mere udsat for ulykker end andre børn. I en landsby i selv samme Bijie kommune strejfedes fem hjemløse drenge rundt i gaderne på en kold novemberaften i 2012. De krøb op i en affaldsbeholder og tændte et lille bål for at holde kulden ude, men næste morgen blev de fundet døde af kulilteforgiftning.

Psykiske lidelser

Den mest udførlige undersøgelse af efterladte børns tilværelse er blevet lavet af det kinesiske kvindeforbund. Resultatet blev offentliggjort i maj 2013.

Antallet af efterladte børn under 18 år er 61 mio., dvs. en femtedel af alle Kinas børn. Knap en tredjedel er overladt i bedsteforældrenes varetægt, og to mio. må klare sig selv. Resten tager andre slægtninge, venner og kostskoler sig af.

Kinesiske psykologer og andre fagfolk er enige om, at den manglende kontakt med forældrene giver de efterladte børn psykiske lidelser. Pigerne er også mere udsatte end andre piger for seksuelle mishandlinger, også fra voksne i deres omgangskreds. Den kinesiske avis Global Times har bragt en rapport om 12 efterladte piger i alderen 3-5 år, der gik i en børnehave i Ningxia Hui Autonome Område. De blev ifølge en af pigernes advokater i over et år forulempet af deres lærer. Han blev anholdt i april 2014. Han tog dem en for en ind på sit kontor, hvor han forgreb sig på dem. Han blev fundet skyldig i voldtægt og kan idømmes dødsstraf.

De fleste af de efterladte børn er mere udsat for sygdom og ulykker end andre børn, og de kan få varige skader af fysisk og psykisk art. „En af de 12 piger, som jeg repræsenterer, har stadig mareridt om natten, og

hendes øjne er udtrykkløse. Hun vender blikket bort, når en fremmed mand er inden for synsvidde“, siger hendes advokat.

En professor ved Beijing Normal University, Li Yifan, siger til Global Times, at efterladte børn på grund af manglende omsorg har sværere end andre børn ved at klare dagligdagens vanskeligheder.

Kinesiske psykologer og andre fagfolk er enige om, at en hel generation af børn, der er født på landet, risikerer at vokse op under utrygge forhold på grund af manglende kontakt med forældrene. En ngo-organisation ved navn „On the Way to School“ har ifølge China Daily undersøgt, hvor megen kontakt der er mellem forældre, der arbejder i en by, og deres efterladte børn. En tiendedel (11,1 pct.) får besøg af forældrene 3-4 gange om måneden, en tredjedel (32,7 pct.) er sammen med forældrene mere end fem gange om året, en tiendedel (11,1 pct.) 3-4 gange om året, en tredjedel (29,4 pct.) 1-2 gange om året. Og en syvendedel (15 pct.) mødes ikke med forældrene inden for et år.

Livet som migrantarbejder

Der er jævnligt beretninger i kinesiske medier om virkningerne af adskillelsen mellem forældre og børn.

Tre migrantarbejdere har den 18.

Mindestund ved floden, hvor to „efterladte børn“ gik i døden sammen. (Foto: Xin Chang Ribao)

Studerende fra Academy of Fine Arts på Liaocheng University besøgte den 25. juli 2015 „efterladte børn“ i Nanguan landsby, Chiping amt i Shandong provins og hjalp børnene med gennem en tegning på tavlen af deres far og mor og et foto at give udtryk for deres ønske om at blive genforenet med deres forældre, der er migrantarbejdere. Øverst Song Junyi foran en tegning af sine forældre, nederst Liu Dongqing. På tegningen står der: Går hjem og spiser. (Oversættelse: Pia Sindbjerg). (Foto: Zhao Yuguo/Xinhua).

juni 2015 fortalt China Daily, hvordan de har oplevet at være adskilt fra børnene i lang tid.

Den 42-årige Qiu Yuying, der er mor til to, er fra en landsby i Hubei provins og arbejder på en byggeplads i Hebei provins. Hendes arbejde består i at stable mursten.

„Min mand og jeg begyndte at arbejde i en by for fjorten år siden. Da var vores datter tre år. Det var nødvendigt, at vi begge arbejdede som migrantarbejdere, ellers kunne vi ikke klare os økonomisk. For fem år siden fik vi barn nr. 2, en dreng. Bedsteforældrene tager sig af vore børn“.

„Vi bliver hjemme mindst halvdelen af året og ringer til dem hver tredje dag. Men det er ikke nok“.

Den 22-årige migrantarbejder Tang Dongqiang er vokset op i en landsby i provinsen Anhui, 40 kilometer fra provinshovedstaden Hefei, hvor han nu arbejder inden for it-branchen.

„Da jeg var ti år, forlod mine forældre vores landsby for at arbejde i en provins 1600 kilometer borte. Der var de i fem år som bygningsarbejdere. Mine bedsteforældre tog sig af mig, dels af økonomiske grunde, dels af hensyn til min uddannelse. Forældrene tog min etårige bror med sig“.

„Jeg var lille og tynd og blev tit mobbet af de andre børn. Jeg var ikke i stand til at få afløb for de følelser, som alt det udløste hos mig“.

„Nogle af de voksne var tilbøjelige til at mene, at børn, der ikke bor sammen med deres forældre, er uopdragne, så nogle forbød deres børn at lege med mig. Deres fordomme følte jeg som en ydmygelse“.

„I de fem år, da jeg var et efterladt barn, mødtes jeg kun med mine forældre én gang om året, nemlig ved kinesisk nytår.“

„Efter fem år som migrantarbejdere kom de for syv år siden endelig hjem for at arbejde i Anhui. I de mellemliggende år beklagede jeg mig ofte, jeg græd, jeg håbede, jeg smilede“.

„Nu til dags er der stadig mange efterladte børn i Kina. Hvis de kan klare de vanskelige år, har de fået værdifulde erfaringer. Hvis ikke, kan den negative indflydelse vare hele livet. Samfundet mangler ikke triste

historier om efterladte børn“.

„Når jeg bliver far, vil jeg forsøge at blive hjemme hos min familie. Hvis jeg ikke har noget valg, vil jeg bringe mit barn med mig, fordi jeg af erfaring ved, at der ikke findes noget barn, der ikke ønsker at tilbringe sin barndom sammen med forældrene“.

Den 29-årige Li Fen fra byen Ming-guang i Anhui provins arbejder nu i Dalian, Liaoning provins, i et fitness center.

„Min mand og jeg tager hjem en gang om året, sædvanligvis en måned efter nytår, for da har vores søn fødselsdag. Vi bliver hjemme i tre uger. Vi tog til Dalian, da han var ni måneder gammel. Mine forældre tager sig af ham. Min mor er 53 år og i god fysisk form. Jeg er helt tryk ved at overlade ham i hendes varetægt“.

„Men hver gang jeg i tv eller på internettet ser noget om børn, der har været udsat for en ulykke, bliver jeg bange. Så ringer jeg til min mor og beder hende sørge for alt muligt til barnet. „Giv ham ikke det og det at spise“, eller „lad ham ikke lege med det og det“.

„Mine forældre forkæler deres barnebarn. Han kan somme tider være selvoptaget og en lille tyran. Når vi er hjemme, og han ikke opfører sig fornuftigt, slår jeg ham“.

„Jeg savner ham meget, når jeg ser børn på hans alder gå tur efter aftensmaden sammen med deres forældre. Men vi er nødt til at arbejde udenbys. Vi har vænnet os til den form for tilværelse“.

„Næsten alle unge mænd og kvinder i min hjemby arbejder i en storby. Kun gamle mennesker og børn bor der“.

„En dag, når vores søn er for gammel til, at mine forældre kan styre ham, vil jeg tage hjem“.

To løsninger

Der er to muligheder for at løse problemet med de efterladte børn, der vokser op med psykiske og andre lidelser på grund af manglende kontakt med forældrene. Den ene mulighed er, at forældrene, eller i hvert fald den ene af dem, bliver hjemme i landsbyen hos barnet eller børnene.

Den mulighed anser migrantarbejdere for uholdbar, fordi en landmand tjener for lidt til, at familien kan leve af det.

Den anden mulighed er, at forældrene tager børnene med sig, når de flytter til en by for at arbejde, men den er heller ikke uden problemer. Forældrene og dermed også børnene er fra gammel tid registreret som landboer og kan derfor, med få undtagelser, ikke nyde godt af alle de offentlige ydelser, fx uddannelse og lægehjælp, som de fastboende, der er registrerede som byboer, har adgang til. Den skarpe deling af befolkningen i byboer og landboer skyldes en lov, som Mao Zedong fik indført i 1958. Den er lempet en del i de senere år, bl.a. af hensyn til migrantarbejderne, men den begrænser stadig fordelene ved at tage børnene med til byerne. Den skal helt afskaffes, før det hjælper noget, siger fortalere for bedre vilkår for migrantarbejderbørnene.

Migrantfamilier siger, at de regnes som andenklassens borgere af de fastboende. Byernes egen befolkninger er ofte imod lempelser, fordi de frygter tilstrømning fra landet, hvorved

byernes velfærdsydelser forringes.

Prisen for økonomisk vækst

Det er migrantarbejdernes fortjeneste, at Kina har oplevet en vældig økonomisk vækst i de seneste årtier. Som den uafhængige organisation China Labour Bulletin i Hongkong formulerer det, har migrantarbejdere (dem var der 270 mio. af i 2014. Red.) „bygget strålende skyskrabere, supermotorveje og butikcentre, der har skabt et helt nyt Kina i de sidste tre årtier. De har arbejdet i mange timer under usle forhold i fabrikker for at producere billig elektronik, tøj og andre varer, som vestlige forbrugere efterspørger, og hele tiden har de måttet tåle byboernes foragt og arbejdsgivernes udnyttelse og mishandling af den billige arbejdskraft“.

Men det er migrantarbejdernes børn, der betaler prisen for Kinas økonomiske fremgang, konkluderer China Labour Bulletin i en rapport. 🇨🇳

Læs i Kinabladet nr. 57 Forår 2013: „Frysende drenge døde i en affaldsbeholder“.

Elever i en kostskole i Shicheng i Shanxi provins den 26. maj 2015. De fleste elever er „efterladte børn“, der er blevet i familiens hjemby, mens forældrene er taget til en storby for at arbejde som migrantarbejdere. (Foto: Xinhua).

KORS FJERNES FRA KIRKERNES SPIR OG TAG

Religiøs forfølgelse af lovlydige kristne, siger kinesiske kirkeledere.

Af Flemming Poulsen

Det skal være slut med kors anbragt højt oppe på en kirkes spir eller tag. Korsene skal placeres mindre synlige på kirkens facade, og et kors må ikke være højere end en tiendedel af kirkens højde.

Det meddelte Zhejiang's regering den 8. maj 2015 i et sæt retningslinjer for, hvordan provinsens kristne menigheder skulle behandle deres religions mest udtryksfulde symbol.

Provinsregeringens dekret om kor-

senes placering og udformning kom halvanden måned efter, at myndighederne i Wenzhou, der er byen med de største kristne menigheder i Kina, med forskellige begrundelser var begyndt at anmode de lokale kirkeledere om at fjerne kors fra spir og tag på byens mange kirker. Når lederne af menighederne nægtede at flytte korsene, lod bystyret politiet om at gribe ind. Det fik lederne af de kristne menigheder til at protestere, og en alvorlig konflikt mellem stat og kirke var en kendsgerning.

Der er mange beretninger på internettet fra begge parter om de voldsomme virkninger af konflikten. Der er fra det britiske nyhedsbureau Reuters en beretning om, at 500 politibetjente midt om natten dukkede op ved en kirke i Pingyang amt uden for Wenzhou og forlangte, at et kors øverst på kirkebygningen blev fjernet. Lokale kirkegængere havde omringet kirken. De kom i slagsmål med politiet, der først efter to timer, og efter at fem personer var kommet til behandling på sygehuset, kunne fjerne korset. Slagsmålet blev vist på de sociale medier. Billederne viser, at politiet slår løs på folkene omkring kirken, og der var mange blodige ansigter, oplyste vidner ifølge den amerikanske ledede organisation ChinaAid. Mange af billederne på de sociale medier blev fjernet af censuren.

„Vi er kristne, vi undgår uroligheder. Men bruge magt kl. 2 om natten er uacceptabelt, og vi forstår ikke, hvorfor politiet optræder på den måde“, siger et medlem af menigheden til New York Times.

Den amerikanske avis beretter om en præst, Huang Yizi, der blev anholdt i august 2014, fordi han gjorde modstand, da politiet ville fjerne et kors fra Fengwo kirke, hvor han var præst. Han blev idømt et års fængsel for sin kontrovers med politiet. 50 medlemmer fra den lokale menighed blev pryglet af politiet. Korset blev fjernet af politiet et par dage senere.

I juli 2015 holdt en snes katolske gejstlige, deriblandt den lokale biskop, en demonstration foran regeringskontorerne i Wenzhou. Et banner blev foldet ud foran bygningen. Det bar påskriften ”Bevar den religiøse værdighed. Modsæt jer den tvungne fjernelse af kors fra kirkerne”.

En anonym kirkeleder sagde ifølge den britiske avis The Guardian, at myndighederne forsøger at omdanne kristendommen til at blive et redskab for det kommunistiske parti. „Men“, siger han, „hver gang de fjerner et kors, sætter vi et nyt op. Vi vil få kors til at blomstre over hele Kina“.

Det er ikke tilfældigt, at Wenzhou var det første mål for Zhejiang-regeringens felttog mod kirkernes kors. Wenzhou ved det Østkinesiske Hav har i 1900-tallet haft tæt kontakt med omverdenen og har gennem udvandrede Wenzhou-beboere haft tæt kontakt med kristendommen. Byen har ni mio. indbyggere, hvoraf en million eller endnu flere er kristne. Byen har ifølge de lokale kirkeledere over 1500 kirker. De lokale bygmyndigheder meddelte i foråret 2014, at mange af byens kirker var ulovligt opførte, og at fx korsene højt oppe på spir og tag var en sikkerhedsrisiko og derfor skulle tages ned. Begrundelsen var også, at kirkebygningerne skulle renoveres som led i et treårigt byfornyelsesprojekt. Fjernelse af korsene var led i det projekt.

Men Wenzhous kristne trosfæller kunne fortælle noget andet. Zhejiang's kommunistiske partichef, Xia Baolong, var på en inspektionstur i Wenzhou i januar 2014. Han havde ifølge lokale beboere højlydt beklaget sig over, at han overalt så kirker med kors højt oppe på spir og tag. Han gav derpå ifølge beboernes indlæg på de sociale medier ordre til at korsene skulle fjernes eller være mindre synlige.

Det hører med til historien, at Kinas nuværende præsident, Xi Jinping, var Zhejiang's partichef fra 2002 til

Dongyang kirke i Wenzhou fik fjernet korset på kirkens spir i maj 2014. Det blev i overensstemmelse med nye retningslinjer anbragt nederst på facaden. (Foto: China Aid).

2007. Den nuværende partichef, Xia Baolong, var hans næstkommanderende. Det er derfor ifølge kinesiske kirkeledere nærliggende at antage, at ordren til fjernelse af korsene var aftalt med landets øverste ledelse.

De kinesiske kirkeledere henviser også til en tale, som Xi Jinping holdt den 20. maj 2015 om forholdet mellem staten og religiøse grupper. De skal, sagde han ifølge AP, være uden for udenlandsk indflydelse. „Der skal udfoldes aktive bestræbelser på at indordne religionerne i det socialistiske samfund. Det kommunistiske partis religiøse arbejde skal bestå i at vinde offentlighedens hjerter og sind over på partiets side“, sagde præsidenten. Talen blev refereret vidt og bredt i de kinesiske medier, bemærker nyhedsbureauet.

Som en slags status over forløbet af konflikten om kirkernes kors bragte det kommunistiske partis avis „Global Times“ den 5. august 2015 en artikel om forløbet af konflikten.

„Fjernelsen af nogle uautoriserede kirker og kors i Kinas østlige provins Zhejiang, især i byen Wenzhou, har udløst utilfredshed blandt både gejstligheden og lægfolk og har givet stødet til en serie artikler i vestlige medier. At løse sagen korrekt vil være af betydning for harmonien i samfundet såvel som for en stabil udvikling i regionen.

Det begyndte med en hurtig udbredelse af protestantismen og katolicismen i regionen i de seneste år. Det førte med sig, at kirkebygninger skød op som paddehatte, men nogle fulgte ikke tegningerne, for det bebyggede areal bredte sig ud over det aftalte“.

„Nogle kors, der ikke opfyldte standarden (vedr. placering og størrelse. Red.) blev taget ned“.

„Protestantismens og katolicismens eksplosive vækst kom som en overraskelse for det kinesiske samfund, især nær Wenzhou. Alligevel er det uundgåeligt, at Kina må fastlægge standarder for sin ledelse. Det må præster og kirkegængere forstå. Trods deres ønsker om at bygge pragtfulde kirker er hverken Wenzhou eller Zhejiang autonome regioner. Derfor må kristne også tage hensyn til andre folks

følelser i disse forskelligartede byer“.

„Mange kirker i Wenzhou er, objektivt talt, for store og med kors i overstørrelse. Det er ikketroende ikke så glade for. Men det er mindre vigtigt end at følge byggebestemmelserne“.

„Dette er måske en psykologisk barriere, som ethvert medlem af menigheden i Zhejiang burde kunne klare. De bør ikke være så følsomme, at de tror, at regeringen vil undertrykke religiøs frihed, fordi den har udstedt retningslinjer for størrelsen af kirkebygninger eller kors. De burde heller ikke bruge udenlandske medier til at lægge pres på regeringen. Dette kan kun medføre flere misforståelser og vanskeliggøre byggeriet. Kirkernes ansatte burde bidrage til at forstå, hvad det drejer sig, og forhindre nye problemer.

„Religion er også, hvad folks tro er. Kina har aldrig været imod trosfrihed. Ledelsen, der behandler denne sag, vil sikre, at religionernes udvikling i Kina følger loven. Når alt hol-

der sig på retssikkerhedens sti, vil vi opleve både religionernes harmoniske sameksistens her i landet og et forskelligartet Kina“.

Når myndighederne fjerner et kors, sørger menigheden ofte for et nyt. Her er lokale beboere i gang med at anbringe et nyt kors på toppen af Pingyangshui kirke i Wenzhou. (Privat foto).

Medlemmer af en kristen menighed foran Leqing kirke i Wenzhou 10. august 2015. De holdt vagt omkring kirken for at hindre myndighederne i at fjerne korsene på spir og tag. (Foto: Hongkong Free Press).

ET KULTURELT FÆNOMEN TRUET AF KAFFEBARER

Tehuse som samlingssted for tedrikkende kinesere har været en del af kinesisk kultur i over 1500 år. I de seneste år har kaffeproducenter meldt sig som konkurrenter på markedet for kinesernes yndlingsdrik. Med stor succes, hævder de brune bønners salgschefer. Det har skabt debat om kulturfænomenet tehusenes fremtid i Kina.

Af Natalie Wheeler

Traditionen med at drikke te kan spores flere tusinde år tilbage i Kinas historie. I begyndelsen var te noget, man drak på grund af dens medicinske egenskaber, den var bitter og mindede på ingen måde om den drik, vi kender i dag.

I takt med at man blev bedre til at forarbejde tebladene, og drikken ikke længere kun var forbeholdt eliten, begyndte tehusene at blomstre frem i Kina. Ingen ved præcist, hvornår det første tehus så dagens lys, men de første skrevne kilder, som nævner tehusene, er digte dateret tilbage til Tang-dynastiet (618 – 907), hvor teen også udviklede sig til en vigtig regional handelsvare.

Te kunne drikkes på flere måder, og samtidig med at drikken blev mere og mere udbredt, skete der en opdeling af tehusene: det bedre borgerskab drak *wenrencha* 文人茶, (te for de intellektuelle), mens de lavere samfundslag måtte „nøjes“ med *shu-*

mincha 庶民茶, (te for almindelige mennesker) – en tendens, som blev særlig tydelig under Ming-dynastiet (1368 – 1644).

Tehusenes plads i samfundet

Historisk set havde tehusene mange funktioner: De var sociale mødesteder, hvor man kunne slappe af med forskellige former for underholdning eller diskutere rigets tilstand. Men de var også steder, hvor man kunne indgå handler, og hvor stridende parter kunne mødes og få en udefrakommende til at mediere en konflikt – taberen betalte for teen!

Tehusene var på denne måde integreret i hverdagslivet og afspejlede livet uden for husets vægge. Faktisk kan man sammenligne de gamle tehusene lidt med nutidens sociale medier. De var steder, hvor folk kunne få luft for deres frustrationer og dyrke det sociale og samtidig blive oplyst om ting, som de ellers ikke ville have fundet ud af. Dette betød også, at de kinesiske myndigheder holdt et vågent øje med tehusene! Gennem historien har myndighederne flere gange grebet ind og lavet regler, der foreskrev, hvordan tehusene måtte operere – og de har i visse tilfælde helt forbudt tehusenes eksistens, som det skete i Chengdu under kulturrevolutionen (1966 – 1976) og igen i årene efter 1989.

I visse tidsperioder har tehusene været genstand for særligt kritiske blikke, for eksempel i årene efter 1911, hvor den republikanske avis *Xinbao* og den nye magtelite portrætterede tehusene i Nantong som værende gift for samfundet! Tehusene var, ifølge avisen, skyld i, at visse dele af befolkningen sløse deres liv bort og endda tog del i samfundsskadelige og ulovlige aktiviteter. Afslapning alene for afslapningens skyld var ikke længere acceptabelt, og hvis man ikke formåede at finde et ordentligt arbejde eller dygtiggøre

sig, så blev man anset for at være en døgenigt.

Det var særligt blandingen af de lavere samfundsklassers gang på tehusene, kombineret med de aktiviteter, såsom prostitution, hasard og fremføringen af uanstændige sange, der fik eliten til at vende ryggen til især de mest primitive af tehusene.

Sichuan provins er det sted i Kina, hvor tehusene har spillet, og stadig spiller, den største rolle. Det ses ganske tydeligt, hvis man kigger på historiske optegnelser fra provinshovedstaden Chengdu i år 1939: På dette tidspunkt talte byen 667 gader og imponerende 599 tehus! En anden ting springer også i øjnene, når man dykker ned i te-kulturen i Sichuan: nemlig traditionen med at tage på tehus for at få røset sine ører! Hvis man frekventerer det rigtige tehus, kan man, selv den dag i dag, få røset sine ører af en erfaren ørerenser, som, hvis man er ekstra heldig, er klædt i traditionelt Sichuan-opera-kostume. Faktisk handler denne praksis ikke så meget om at få røset sine ører, som om at få ro i sjælen og leve livet i et adstadigt tempo, som passer godt til den sichuanske mentalitet.

Et tehus for alle?

I årene efter Qin-dynastiets fald var et tehus ikke bare et tehus – et tehus' status var nært forbundet med dets ejeres ry, med placeringen, med hvem, der frekventerede det, og selvfølgelig med kvaliteten af den te, som det solgte.

Historieprofessor Qin Shao fra The College of New Jersey beskriver dette i en artikel i *China Heritage Quarterly* No. 29, March 2012. Professor Qin har lavet et *casestudie* af tehusene i den tidlige republikanske periode i Nantong, hvor hun undersøgte, hvad der kan være med til at forme et tehus' ry.

For eksempel lå Luo Tehus i Nantong tæt ved det sted, hvor der blev

Mao byder velkommen til gæsterne i et 100 år gammelt tehus i Chengdu, hovedstaden i Sichuan provins. (Foto: An Yuan/Xinhua).

afholdt embedsmandseksamen. Dermed frekventerede både embedsmænd og studerende fra tid til anden dette tehuse, hvilket havde en klar indlydelse på stedets omdømme. Derimod gik mange udenom de tehuse, som lå i byens fattige kvarterer, af frygt for at blive associeret med den dårligere del af byens borgerskab.

Der er gennem tiden blev talt om tehuse som steder, der var åbne for alle, men i virkeligheden var hvert enkelt tehuse ofte frekventeret af et ganske særligt klientel, hvilket naturligvis netop hang sammen med blandt andet dets placering og ry. En særlig gruppe af befolkningen havde heller ikke adgang til tehuserne: nemlig kvinderne. Kvinderne havde dog adgang, når det var „for at holde mændene med selskab“, hvilket i virkeligheden betød, at prostituerede havde tilladelse til at komme indenfor. Det er derfor ikke uden grund, at det ofte klinger negativt, når man taler om kvinder i forbindelse med tehuse i Kina før 1949.

Er teen og dermed tehusernes eksistens truet af kaffens fremmarch i Kina? Svaret er simpelthen: Nej. Traditionen med te går så langt tilbage og er så solidt rodfæstet i Kina, at ingen kaffebar kan hamle op med teen og tehuserne.

Tehusernes rolle er dog i forandring, især i meagabyerne, hvor det ikke er usædvanligt at finde dem i moderne shoppingcentre – side om side med kaffebarerne, som kineserne har budt velkomne. Men at udskifte oolong med espresso? Det bliver aldrig deres kop te! ☸

Natalie Wheeler er cand.mag. i Kinastudier fra Københavns Universitet og arbejder som projektkoordinator på Nordic Institute of Asian Studies (NIAS).

Kilder:

Laszlo Montgomery's podcast om Kinas tehistorie i 10 afsnit.
China Heritage Quarterly
Society for Anglo-Chinese Understanding (Sacu)
www.nextcity.org

Tehus i Lanzhou, hovedstaden i Gansu provins, i 1987. Lokale musikere, der som de fleste af gæsterne er iført maotidens blå standardtøj, underholder. (Foto: Flemming Poulsen).

Et hundrede år gamle tehuse i Chengdu, hovedstaden i Sichuan provins. Tehuserne er symbolet på Chengdus lokale kultur, men de er ved at dø ud på grund af moderniseringer i byen. Det hundrede år gamle tehuse ser ud som for 100 år siden, og den daglige rutine er den samme som før. Her er det fortravlede byliv på afstand, så tehuset er et roligt og hyggeligt sted. (Foto og billedtekst: Chinanews/An Yuan).

KVINDE PÅ VEJ TIL AT BLIVE TAIWANS PRÆSIDENT

Under valgkampen forud for præsidentvalget i Taiwan den 16. januar 2016 har bevægelser udtrykt ønske om en identitet adskilt fra Kina, men landets måske første kvindelige præsident vil næppe stå i spidsen for radikale ændringer.

Af Jesper Hansen

Forkvinden for Det Demokratiske Progressive Parti (DPP), Tsai Ying-wen, fører i stort set samtlige meningsmålinger. De øvrige kandidater, Eric Chu fra Nationalistpartiet (KMT) og James Soong fra det mindre parti Folket Først, halser bagefter og spås ikke store chancer.

I oktober valgte KMT at udskifte sin oprindelige kandidat, Hung Hsiu-chu, med partiets formand, Eric Chu. Udskiftningen kom efter måneder med dårlige meningsmålinger, der ikke gav partiet mange forhåbninger om at beholde magten. Derfor valgte man i stedet Eric Chu, der tidligere på året blev regnet for partiets stærkeste kandidat. Set udefra er der ikke meget, der tyder på, at hans kandidatur vil flytte noget hos vælgerne. Det ser dermed ud til, at Taiwan får sin første kvindelige præsident.

Kvinder i taiwansk politik er ingen sjældenhed. Omkring en tredjedel af pladserne i den lovgivende forsamling er besat af kvinder. Taiwan adskiller sig dermed markant fra Kina, der ingen kvinder har i den politiske

top. Ser man længere ned gennem det politiske system i Kina, er der i dag faktisk færre kvinder, end der var i Maotiden. Ved et møde i Washington udtalte Tsai Ying-wen, at det ligefrem kan være en fordel at være kvinde i taiwansk politik. Tidligere har kvinder haft svært ved at stige til tops, men i dag foretrækker vælgerne i nogle tilfælde kvinder. Ved samme lejlighed påpegede hun dog, at vælgerne i Taiwan endnu mangler at vise, at man er klar til at acceptere en kvinde som landets øverste leder.

Tsai Ying-wen tabte valget i 2012 til den nuværende præsident, Ma Ying-jeou fra KMT. Men under hans lederskab har partiet mistet opbakning i befolkningen. Det resulterede i et katastrofalt lokalvalg i 2014, hvor KMT mistede mere end halvdelen af sine mest betydningsfulde poster.

Præsident Ma Ying-jeous kinaorienterede politik er nærmest eksploderet i hovedet på ham.

Utilfredsheden kom til udtryk i 2014 i forbindelse med Solsikkebevægelsen. Her besatte hundredevis af politisk bevidste unge den lovgivende forsamling i flere uger i protest mod den såkaldte Handels- og Serviceaftale med Kina. Formålet med aftalen er at fjerne eksisterende restriktioner inden for serviceindustrien og dermed åbne mulighed for, at man gensidigt kan drive virksomhed hen over strædet. De unge demonstranter mente, at aftalen ville sælge ud af Taiwan og overlade for megen magt til styret i Beijing. Solsikkebevægelsen er i dag stadig aktiv med sine protester og ytringer til fordel for selvstændighed. Ofte er de unge ikke kun i opposition til det politiske lederskab, men også i forhold til deres egne forældre, der støtter status quo. Aftalen med Kina er endnu ikke ratificeret, og det bliver dermed op til den kommende præsident at afgøre dens fremtid.

Taiwan har inden for de seneste år oplevet, at den økonomiske vækst er gået i stå, og at den sociale ulighed er steget til det højeste niveau i årtier. Ma Ying-jeous løfter om, at et samarbejde med Kina ville skabe økonomisk fremgang, er ikke blevet indfriet. Det har skabt en platform for Tsai Ying-wen, der forsøger at appellere til middelklassen med løfter om at skabe flere jobs. Det vil hun gøre ved at omstille fra en effektivitetsbaseret til en innovationsbaseret økonomi. Hun vil desuden gøre op med Taiwans afhængighed af det kinesiske marked og sikre den økonomiske autonomi ved at åbne nye markeder. Endelig har hun ved flere lejligheder udtalt, at hendes mål er at skabe et nyt værdigrundlag, der bygger på demokratisk deltagelse, ligelig fordeling og social retfærdighed.

Den kommende præsident skal skabe tillid til det politiske system hos den yngre del af befolkningen. Under et ophold i Taiwan i 2014 oplevede jeg førstehånds de studerendes demonstrationer til fordel for Paraplybevægelsen i Hongkong. Deres vrede var i første omgang rettet mod den måde, hvormed Ma Ying-jeou forsøgte at gennemføre Handels- og Serviceaftalen uden en transparent proces. Men det var tydeligt, at utilfredsheden ikke var begrænset til en kritik af KMT. De unge protesterede ligeledes mod, hvad de opfattede som et udemokratisk system. Flere rettede deres kritik mod DPP, der under den tidligere præsident Chen Shui-bian fra 2002 til 2008 var indblandet i store skandaler om korrupsion og magtmisbrug. Nogle studerende forklarede mig, at de ikke følte sig inddraget i den politiske proces, hvilket har skabt en mistro mod det etablerede system.

Mod en fælles identitet

Et muligt magtskifte kan læses i for-

Tsai Ying-wen tegner til at blive Taiwans første kvindelige præsident. (Foto Xinhua).

hold til spørgsmålet om identitet. I Taiwan taler man ofte om den etniske faktor som afgørende for de politiske skillelinjer. Historisk set har folks selvforståelse og relation til den kinesiske fortid haft stor betydning for, hvordan man har stemt. Groft sagt kan man inddele Taiwans befolkning i to grupper: En, der migrerede til Taiwan fra Kina før 1895, og en, der kom til Taiwan i forbindelse med borgerkrigens afslutning i 1949. Den sidste gruppe har gennem historien haft stærke sympatier for KMT. Den skillelinje er i dag blevet noget mere uklar. Nye generationer uden en kollektiv erindring om den kinesiske fortid er blevet født, familier er gennem ægteskaber blevet blandet, og som et resultat har en ny taiwansk identitet vundet frem.

En undersøgelse, foretaget af National Chengchi University i Taiwan siden 1992, drejer sig om folks selvforståelse. Da man spurgte første gang, svarede størstedelen, at man følte sig både taiwansk og kinesisk eller kun kinesisk. Siden da har tendensen været meget klar i retning af, at størstedelen i dag udelukkende identificerer sig som taiwanere.

Den tidligere præsident Chen Shui-bian førte en ret eksplicit kampagne, der italesatte den taiwanske identitet. Man skiftede blandt andet navnet Republikken Kina ud med Taiwan på offentlige bygninger og dokumenter. Under Ma Ying-jeou har identitetsspørgsmålet ikke fyldt så meget. Det er dog interessant at bemærke, at på trods af hans tilnærmelse til Kina, der har øget de økonomiske og mellemfolkelige forbindelser, identificerer stadig flere sig som taiwanere. Mange føler, at Taiwan er noget forskelligt fra Kina. Det er navnlig den yngste generation, der har taget den taiwanske identitet til sig. Man kan derfor med rimelighed opfatte udviklingen som en protest rettet mod de seneste års tilnærmelse til Kina.

Hvordan det vil præge den politiske udvikling, er uvis. Når de unge bliver ældre, vil mange måske tage afstand fra deres ungdommelige protester. Omvendt kan man sige, at når først folk har skabt og formet en iden-

titetsfølelse, så lægger man den ikke lige fra sig igen. Skabelsen af en taiwansk identitet er derfor en virkelighed, som de politiske partier må navigere i, hvis de vil vinde befolkningens opbakning.

Ny kurs over for Kina?

Med udsigt til, at Tsai Ying-wen vinder valget, har mange kigget nervøst til, hvordan det vil påvirke forholdet hen over strædet. Hidtil har KMT's politik stabiliseret forholdet. Forventer man en tilbagevenden til tiden under Chen Shui-bian, kan man med rette have bange anelser, da han i sin tid pressede styret i Beijing langt i spørgsmålet om selvstændighed. Noget tyder dog på, at Tsai Ying-wen ikke har intentioner om at gå så langt.

Hendes linje over for Kina ligger formentlig ikke langt fra Ma Ying-jeous. Hun har ved flere lejligheder understreget, at status quo er det bedste for Taiwan. Dermed har hun lagt afstand til kræfter inden for sit eget parti, der ønsker selvstændighed. Enigheden strækker sig dog ikke til den såkaldte '1992 Konsensus' om, at der kun findes ét Kina.

Til det forhold har Tsai Ying-wen udtalt, at det ikke er relevant at tale om en konsensus, idet Kina og Taiwan de facto er to selvstændige stater.

Tsai Ying-wen har tilsyneladende opbakning i befolkningen til at bremse op i forhold til Kina. De seneste års politik har ikke ført til økonomisk fremgang, og middelklassens løn har ramt et historisk lavpunkt. Men samtidig har mange forretningsfolk vist nervøsitet ved tanken om en fornyet konflikt. De seneste års tilnærmelse har betydet, at Kina i dag er Taiwans største handelspartner. Der er mange penge investeret fra begge sider i vedligeholdelsen af det gode forhold. Det betyder, at Tsai Ying-wen ikke kan vende skuden over nat. Det er hun klar over, hvilket formentlig har haft indflydelse på, at hun på spørgsmålet om Kina har indtaget en moderat holdning og lagt sig et sted mellem de to tidligere præsidenter.

Jesper Hansen er stud.mag. i historie og Kinastudier ved Københavns Universitet. Han er medlem af Kinablads redaktion.

Politisk bevidste unge i Taipei september 2014 med bannere til fordel for Paraplybevægelsen i Hongkong. Det store banner støttede den almindelige valgret. I hånden holdt de unge skilte med teksten „Jeg er fra Taiwan og støtter Hongkong. Jeg støtter civil ulydighed mod voldelig undertrykkelse“. (Foto: Jesper Hansen).

MAOS REVOLUTIONÆRE STATSTÆNKNING

Filosoffen Platons teori om utopisk statsdannelse fra det 4. århundrede f.v.t. går igen i Maos ideer om mennesket og staten i det 20. århundrede.

Af Christer Kold Lindholm

Det 20. århundrede var Ekstremernes Tidsalder. I det 19. århundrede havde en håndfuld vesteuropæiske stormagter erobret det meste af verden, men dette verdenssystem var kortvarigt: Første Verdenskrig bragte den gamle verden til ende. Netop med det russiske kejserriges fald under Oktoberrevolutionen i 1917 opstod et nyt system, der hævdede at være skæbnebestemt til at gøre en ende på Vestens hidtidige økonomiske herredømme.

Det moderne Kina blev grundlagt som del af den kommunistiske bølge. Mao begynder derfor sit essay fra 1937 med titlen *Om Selvmodsigheden* (矛盾論) med at erklære, hvordan „den socialistiske Oktoberrevolution ikke kun påbegyndte en ny historisk epoke i Ruslands historie, for med den begyndte samtidig en ny epoke af verdenshistorien, hvis indflydelse rækker til de interne forandringer i alle lande“.

Mao proklamerer skabelsen af Folkerepublikken Kina, stående på porten til Den Himmelske Freds plads. Et maleri skabt i 1964 af kunstneren Dong Xiwen. Nogle af Maos kampfæller overværer ceremonien. Maleriet måtte laves om, hver gang en af tilhørerne blev udrenset. (Foto: Landsberger Collection, International Institute of Social History i Amsterdam).

Sammenlignet med vores tids ideer om politiske tiltag, der er præget af mindre, gradvise ændringer, blev de nye stater i det 19. og 20. århundrede, der magtede at modstå fremmede riger, grundlagt og styret af mænd, der mest minder om guddommelige konger og profeter: Lenin, Hitler, Stalin, Hirohito og Mao var som messiasser, og de formulerede deres storslåede politik i tusindårige missioner, i verdenshistoriske profetier og i visioner om universelle kampe imellem godt og ondt.

Disse stater er nogle gange blevet kaldt „totalitære“ af vestlige observatører, fordi deres ledere, da disse landes folk og deres samfund stod ved afgrunden af den gamle verdens undergang, alle har båret træk af at love utopiske og dybe ændringer af samfundet under magtfulde herskere – hvilket, såvel som national befrielse og økonomisk udvikling, ganske vist ofte er endt i menneskelige katastrofer.

Kinas statsdannelse er et slående

eksempel. Den moralske orden fra to årtusinder som et kejserrige var kollapsede, og universets center var dermed faldet sammen. Kinas nye verden skulle skabes først ved at overvinde det selverklærede „Mægtige Japanske Kejserrige“ i en krig, hvis blodsudgydelser var sjældent set i Asien, og ved at overvinde Vestens resterende, men stadig virkelige, indblanding i landets regering og økonomi.

Sådanne ekstreme tider fostrer fanatisme og utopier, hvilket fik folk til at acceptere systemer, som en fredeligere verden uden tvivl forskrækkes over – der er dog heller ingen tvivl om, at de kinesiske kommunister som ledere besad en utrolig popularitet og opbakning, ligesom andre nationale befrielsesbevægelser på denne tid.

Maos idésystem var både utopisk og fanatisk: det lovede den endelige sejr af en verden med en bedre moralsk orden, men dette ville kræve ofre.

Placeret i midten af Maos idésystem er den påståede historiske lov kaldet „Selvmodsigheden“. Denne lov findes i essensen af alle ting (mener han): i alle tanker, handlinger, og verdens evige bevægelser, og den fungerer som et princip, der leder alle historiske udviklinger imod kapitalismens undergang og kommunismens endelige sejr. Partiets revolutionære krigere fik således et ideal at forme sig selv efter. Den perfekte kommunist er, kort sagt, Maos teori gjort levende i kød og blod med et sind i total overensstemmelse med idésystemets principper, hvilket gør dem egnede til at udkæmpe den historiske kamp for tilvejebringelsen af kommunismen som samfundssystem.

Kommunisternes sejr blev vundet i 1949, og fra denne tid begyndte formeringen af samfundet: Maos doktriner var ikke længere kun et grundlag for den revolutionære friheds-

kamp imod det japanske kejserrige, men også for opbyggelsen af en stat oven på tomrummet, hvor de besejrede krigsherreregimer og tilbageværende imperiale magtstrukturer havde vaklet.

At grundlægge en stat oven på en ødelagt verden som i Kina er ganske anderledes end at reformere en gammel nationalstat som Danmark.

Grundlæggeren af det europæiske universitet, Wilhelm von Humboldt, udtrykte humanismens ideal, der tilhører logikken for samfund i fredelige tider, hvor individets udfoldelse står over for orden, således: „Fornuftens kan ikke ønske nogen anden situation end den, hvori hvert eneste individ... nyder den mest absolutte frihed til at udvikle sig selv...“, derfor er „det store, ledende princip“, ifølge ham, „den absolutte og essentielle vigtighed af menneskelig udvikling i dens rigeste forskelligartethed“.

Sådanne principper om udfoldelse tilhører sjældent ekstreme tider. I modsætning til denne forskelligartethed er utopiske systemer baseret på ensartethed. Platon var den første tænker i Europa, der udformede teorien om utopisk statsdannelse på en klar måde i det 4. århundrede f.v.t, og hans idéer ligner umiskendeligt mange af Maos i det 20. århundrede.

Platons teori i Republikken konkluderer nemlig, at i den perfekte stat må den selvsamme moralske og lov-mæssige orden, klasseopdeling, social harmoni og stabilitet, som findes i statens fællesskab, også afspejles i sindet hos hver eneste indbygger, som derved „alle sammen bindes til hinanden og fra mange elementer, bliver de på hver en måde én enhed, tempereret og harmonisk“.

Det er generelt sandt, at i historiske tider med kaos, revolutioner og sociale katastrofer følger også anarki i sindet, og det er derfor et træk ved Platons og Maos ideer om verdenen, ligesom det var det for Lenin, at dette kaos må kontrolleres ved, at den revolutionære regeringsklasse, hvis sind skal være i perfekt overensstemmelse med systemet, må forsøge at implementere denne orden blandt andre mennesker.

Mao erklærede efter at være kommet til magten, at „Kinas 600 millioner folk (...) er fattige og blanke. Et nyt stykke papir har ingen pletter, og derfor kan det nyeste og mest smukke billede males på det“. Sammenlign dette citat med Platons egen beskrivelse af grundlæggelsen af hans perfekte stat: „Filosoffen, der har enighed med det guddommelige (...) vil være overvældet af lysten til at realisere denne himmelske vision i individerne såvel som i bystaten. (...). Først vil de tage byen og menneskers karakterer som deres lærred, og så vil de, først og fremmest, gøre deres lærred blankt (...)“.

Det er igennem litteratur og kultur, at folk forenes, i Maos ord, som „ét hjerte og ét sind“. Ideen om, at sindet og statens orden skal være i total enighed, udtryktes i hans teori om, at litteratur og kunst er „tandhjul og takker i det revolutionære maskineri“. Enhver tanke eller et kunstnerisk værk giver deres bidrag til udfoldelsen af den historiske lovs universelle klokkeværk, og ethvert ord tager sin plads i verdenssystemet.

Platon er enig: „Det tilhører grundlæggerne at vide, hvilke mønstre digterne må komponere deres fabler efter, og fra hvilke deres digte ikke er tilladt at afvige“.

Under Maos kulturrevolution (1970-76) var de to hærgende ord derfor „kommunal“ (公家) og i endnu højere grad „bestræbelse“ (辛苦). Disse er blevet kaldt „guddomsord“, fordi de refererer til det ultimative, gode formål: selvofring for det fælles statsprojekt.

De vestlige kommentatorer, der især under Den Kolde Krig har malet et fjendebillede af Sovjetunionen og Maos Kina ved at kalde de to lande for „totalitære“, har en gennemgående tendens til at glemme, at de kommunistiske værdier i fællesskabet, befrielse af folket fra udenlandske undertrykkere, større menneskelig og økonomisk lighed samt en løsning på nationale fattigdomsproblemer, alle bar ganske oprigtig moralsk kraft, skønt disse i sidste ende i højere grad ville overleve i de socialdemokratiske lande som i Skandinavien, der gik

den gradvise vej, end i Sovjetunionen eller Kina, hvis verdener var kaotiske.

Som Bertrand Russel har skrevet: „De historisk vigtige innovatører har troet på, at de kunne indtage det himmelske rige med storm. De har ofte opnået at vinde deres rige, men det har vist sig ikke at være himmelsk“.

Som vi alle ved i dag, faldt utopien sammen til sidst, og dette reflekteres også tydeligt i sproget. Fra 1978 begynder de to ord „at vælge“ (选择) og „at konkurrere“ (竞争) at gå fra at være ikkeeksisterende til at være trykt mere end dobbelt så ofte som deres modparter, „pligt“ (义务) og „tildele (af staten)“ (分配). („Cultural evolution over the last 40 years in China“ af Zeng og Greenfield, 2015).

Alligevel må vi sige, at efter fortidens fanatisme er falmet hen, har Kina opnået et måske overraskende resultat: Ifølge FNs statistikker for menneskelig udvikling er 77 pct. af befolkningen tilfredse med deres frihed, hvorimod tallet kun er på 59 pct. i Sydkorea, USAs allierede under Den Kolde Krig, som ofte erklæres for at være et demokratisk og økonomisk mirakel.

Men det ord, som er begyndt at præge kinesisk litteratur allermost siden Maos død, lader til at være „innovation“ (创新), især siden 1990. Dette, vil jeg gætte, er ikke anderledes end i Danmark. Der lader dog til at være en tendens til, at „innovation“ er en idé, der tilhører økonomisk udvikling mere end moralsk eller kulturel udfoldelse, og spørgsmålet er, når vi eller kineserne i dag taler om innovation i samfundet, om vi så er tættere på Humboldts forskelligartethed eller på en ny utopisk illusion om evig økonomisk progression, hvor omtanke på vejen glemmes i jagten efter målet.

Christer Kold Lindholm er kandidatstuderende på Kinastudier ved Københavns Universitet. Han er medlem af Kinabladet's redaktion.

Behåret aktivisme og konkurrence om kvindelig skønhed

Læsere af Kinabladet vil huske artiklen i nr. 67 om feministiske aktivisters trange kår i Kina. De fem aktivister, der blev anholdt på Kvindernes Internationale Kampdag, er siden sat på fri fod, men er dog stadig under nøje overvågning af myndighederne.

Det betyder på ingen måde, at de har lagt deres aktivistiske aktiviteter på hylden. Dog er den seneste demonstration mod det patriarkalske samfund af en karakter, som næppe for alvor får myndighederne op af stolen.

Aktivisterne er begyndt at lægge billeder af deres armhulehår op på den kinesiske online platform Weibo som led i en konkurrence, der skal afgøres ved en offentlig afstemning. Xiao Meili, veninde og medaktivist til de fem arresterede, og som tidligere har gået turen fra Beijing til Guangzhou for at sætte fokus på seksuel mishandling af kvinder, står bag den opsigtsvækkende konkurrence. Ifølge

hende selv „skal konkurrencen om armhulehår gerne give anledning til en diskussion om definitionen af feminin skønhed. Jeg håber at kunne bekæmpe opfattelsen af, at det skulle være forkert for unge kvinder at beholde deres armhulehår. Det er kvinderne selv, ingen andre, der skal bestemme, om de skal barbere sig under armene, eller hvorvidt deres kroppe er smukke som de er“. Indtil videre har 40 kinesiske kvinder lagt billeder af deres armhulehår på nettet, og der vil blive uddelt præmier til de tre med flest stemmer.

Præmierne stemmer selvfølgelig overens med den feministiske overbevisning: Førstepremien: 100 kondomer, andenpræmien: en vibrator og tredjepremien: 10 „urinatorer“, der gør det muligt for kvinder at tisse stående.

Bedre lønvilkår

En af årsagerne til den voldsomme vækst i Kina de sidste 30 år har været den gradvise svækkelse af den statsstyrede økonomi, der også betød en svækkelse af de klassiske, kommunistiske organisationer. Arbejdsenheden sørgede i Maoæraen for fast arbejde og mad på bordet til den almindelige kineser til gengæld for reduceret personlig frihed. Det sociale sikkerhedsnet er populært blevet kaldt „jernrisskålen“.

Med 80'ernes politiske opblødning og det svagere greb om økonomien kom der dog revner i jernrisskålen, og det sociale sikkerhedsnet blev lidt efter lidt trukket væk under den kinesiske arbejder.

Rygraden i det kinesiske vækstboom, migrantarbejderne, har det for så vidt stadig hårdt, men lønningerne for universiteternes nyuddannede er til gengæld langsomt på vej op. En ny undersøgelse foretaget af Markeds- og Medieforskningscentret ved Peking University viser, at gennemsnitslønnen for nyuddannede på et år er steget med 244 yuan til 2687 yuan i 2015.

Samtidig er antallet af nyuddannede ved de højere læreanstalter i Kina nået nye højder med knap 7,5 millioner færdiguddannede i år. For de økonomisk motiverede kan det betale sig at vælge et studie som hotel management, kommunikation og e-handel, der topper lønninglisten med omkring 3500 yuan i gennemsnit.

Undersøgelsen viser også, at loyaliteten overfor deres første arbejdsplads ikke er stor blandt de nyuddannede kandidater. Hele 47,6 procent forventer at forlade deres første job til fordel for et bedre indenfor det første år.

Med det voksende antal nyuddannede bliver den købestærke, kinesiske middelklasse langsomt oprustet til at kunne bære ansvaret for den næste fase af den skiftende kinesiske økonomi. Transformation af den kinesiske økonomi fra at være drevet af infrastrukturinvesteringer og pro-

Xiao Meili, der organiserede armhulehårkampagnen, lagde et billede af sin egen behårede armhule på nettet.

duktion til at være forbrugsorienteret er nemlig i fuld gang. Hvad der kommer til at ske med migrantarbejderne, melder historien endnu ikke noget om.

Øboerne

I løbet af sommeren 2015 kunne man i de danske medier følge debatten om, hvorvidt de danske kommuner med allerede slunkne kommunalkister burde udlicitere ansvaret for omkostningstunge småøer til private. Samtidig kunne danske rigmænd så prale med at eje deres helt egen ø. I tilfælde af, at de danske rigmænd ikke skulle bide på, er det nok fornuftigt at kigge østover.

Potentielle købere skulle man nemlig nok kunne finde i Kina, hvor den kapitalistiske markedslogik ofte står i skærende kontrast til den marxistisk-ideologiske arv. Her har Lin Dong, nyrig entreprenør fra kinesisk entreprenørskabs hjerteland Guangdong, stiftet landets første forening for øejere. China Island Owners Association har indtil videre 53 medlemmer, og Lin Dong ejer selv mere end 30 øer, købt for over 30 millioner yuan. (det samme i kroner).

I vanlig kinesisk shoppingstil tager foreningen indimellem på gruppeindkøbstur, hvor op til 70 rige kinesere sejler rundt i farvandede omkring ønationer som Fiji, Tavala og Tahiti på udkig efter nye investeringer. Et lille elitesegment af ø-køberne gør det alene for fornøjelsens skyld, men de fleste køber med henblik på at udvikle øerne til turistindustri eller fiskerihavne.

Hvis man er en rigmand af den mere usociale type og ikke bryder sig om gruppeture, kan man selvfølgelig også bare erhverve sig sine øer igennem den foretrukne kinesiske favoritmetode: Online handelsportalen Taobao. Sidste marts blev fire øer auktioneret igennem Taobao, hvoraf de tre blev solgt i løbet af 12 timer. For nylig blev en af New Zealands få privatejede øer ligeledes solgt for den nette sum af 35 millioner yuan til en kinesisk forretningskvinde som en gave til hendes datter.

Den 22-årige Wan Qing afslørede, at hun var lesbisk, da hun og hendes medstuderende og lærerne festede efter veloverstået eksamen. Hendes optræden blev bragt som en sensation på de sociale medier. (Foto: Chen Yin/GlobalTimes).

Lesbisk forår: nyudklækket kandidat fejrede sin eksamen i regnbuens farver

De kinesiske seksuelle minoriteter møder som så mange andre steder i verden modgang og manglende forståelse fra konservative elementer i staten og samfundet. Indtil 1997 var det decideret forbudt at være homoseksuel i Kina, og først i 2001 blev homoseksualitet fjernet fra listen over mentale sygdomme.

Tidligere var det at være seksuelt aktiv med en person af det samme køn endda forbudt som en del af loven imod „hooliganisme“. Men strømninger findes bestemt også, og i mange af de større kinesiske byer finder man et udviklet og stort homomiljø. Samtidig med at USA's højesteret endeligt i foråret gjorde homovielser nationalt lovlige, ansporede det også stemmer i Kina til at give deres besyv med.

Wang Yin, nyudklækket kandidat i kommunikationsstudier fra Sun Yat-sen University i Guangzhou, erklærede således sin seksualitet til de forsamlede ved translationen og fik endda universitetets præsident til at hæve en knyttet næve som tegn på støtte til Kinas LGBT-samfund.

„Jeg håber, at sex og lidenskab

mellem kvinder vil blive acceptere“, sagde hun til en af det kommunistiske partis aviser, Global Times. „Jeg håber, at lovgivning af sex mellem to af samme køn ikke er slutningen, men begyndelsen på lige rettigheder“.

Wang er et godt eksempel på en af de unge stemmer i Kina, der opponerer mod samfundets traditionelle tabu. Født ud af en velhavende middelklassefamilie i Chongqing har Wang Yin søgt at udtrykke sig indenfor de gældende politiske realiteter. Hun har tidligere været aktiv i protester mod en forurenende PX-fabrik i Guangzhou, og hendes afsluttende kandidatprojekt var en dokumentarfilm om diskrimination af blinde massører.

Det er farligt at forstørre succeshistorier som denne til udtryk for større tårer i den kinesiske socio-politiske realitet, men det illustrerer, at Kina som andre steder i verden også er grobund for konstant udviklende strømninger i civilsamfund og stat med medfølgende sammenstød imellem traditionelle værdier og transformerende nybrud.

丹 中 协 会

ARRANGEMENTER

Dansk-Kinesisk Forening indbyder medlemmer og øvrige interesserede til foredrag. Følg os på Facebook. Foreningens nyhedsbrev mailles direkte ud til medlemmerne.

Torsdag den 7. januar 2016

Kina og den vedvarende energi

Foredrag ved Stine Haakonsson, lektor, ph.d., Department of Business and Politics, Copenhagen Business School (CBS).

Kina er i dag ikke længere „verdens fabrik“, hvortil de vestlige markeder har henlagt deres produktion. Økonomien vokser og middelklassen med. Behovet for energi er også steget, det samme er forureningen. Denne ændring har medført, at Kina nu er verdens største marked for vedvarende energi. Her er danske interesser i højt spil, især vindmølleindustrien har ændret sin markedsorientering på det kinesiske marked.

Onsdag den 10. februar 2016

kl. 17-18,30.

Vogteren for dag og nat, traditionelle bogværker i Kina

Fremvisning af værker ved forskningsbibliotekar Bent Lerbæk Pedersen. Den ældre samling af kinesiske værker på Det Kongelige Bibliotek rummer forskellige typer af bøger trykt fra træblokke, enkelttryk, nogle få ruller og dokumenter. Emnerne spænder vidt: filosofiske, religiøse, historiske, litterære, lingvistiske, kunstneriske og geografiske. Eksempler på disse materialer vil blive fremvist, deriblandt „Vogteren for dag og nat“.

Bemærk mødested: Uden for Information, Den Sorte Diamant, Søren Kierkegaards Plads 1, kl. 17.

Tirsdag den 23. februar 2016

Indkaldelse til generalforsamling i Dansk-Kinesisk Forening

Dansk-Kinesisk Forenings bestyrelse indkalder til foreningens 18. general-

forsamling tirsdag den 23. februar 2016 kl.17.30-19.30 i Forsamlingshuset, Onkel Dannys Plads 5, Halm-torvet 13, 1700 København V (gården bag Café Mandela).

Dagsorden ifølge vedtægterne.

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde senest den 31. december 2015.

På bestyrelsens vegne
Pia Sindbjerg, formand

Efter generalforsamlingen går vi sammen hen til fællesmiddag på den kinesiske restaurant Magasasa, Dim Sum & Cocktails, Flæsketorvet 54-56, 1711 København V, hvor vi har sørget for kinesisk buffet. Kuvertpris kr. 150,-.

Tilmelding til middagen sker til sekretariatet inden 16. februar 2016: sekretariatet@dansk-kinesisk.dk. Betaling til Merkur Bank reg.nr. 8401 konto 1278623.

Torsdag den 17. marts 2016

Gadelivet i Kinas store byer

Foredrag af Qi Wang, lektor og ph.d. på Institut for Design og Kommunikation, Syddansk Universitet.

Kinas storbyer har et fantastisk dynamisk og mangfoldigt liv. Gaderne, parkerne og gadehjørnerne er præget af folkemængde, lyd, bevægelse, duft og alle former for gøremål og aktiviteter. Qi Wang vil belyse, hvordan sådan et gadeliv er blevet til, hvordan myndighederne forholder sig til de mange slags aktiviteter, der udfolder sig i dette 'offentlige rum', og hvordan byboerne ofte må slås med myndigheder for at kunne bestemme, hvordan de vil bruge deres gade.

Når intet andet er anført, afholdes møderne kl. 19,30 i Forsamlingshuset, Kulturstaldene, Onkel Dannys Plads 13, 1700 København V (i gården bagved Café Mandela). Entré: Medlemmer af Dansk-Kinesisk Forening 20 kr., andre 40 kr.